

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІНАНСІВ ТА ОБЛІКУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету фінансів та обліку
Андрій КІЗИМА
„ 30 ” 2024р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної
роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ
„ 08 ” 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ІНІНОТ
Святослав ПИТЕЛЬ
„ 30 ” 2024р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни „ МІТНА СПРАВА ”

Ступінь вищої освіти - бакалавр

Галузь знань 07 „Управління та адміністрування”

Спеціальність 072 „Фінанси, банківська справа та страхування”

Освітньо-професійна програма „Фінансовий менеджмент”

Кафедра ФІНАНСІВ ІМ. С. ЮРІЯ

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год)	Практичні заняття (год)	ІРС (год)	Тренінг (год)	СРС (год)	Разом (год)	Екзамен (семестр)
Денна	III	V	46	30	5	10	119	210	V
заочна	III	V	8	4			198	210	VI

30.08.2024
[Signature]

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 07 „Управління та адміністрування”, спеціальності 072 „Фінанси, банківська справа та страхування”, затвердженої Вченою Радою ЗУНУ (протокол № 9 від 15.06.2022 р.)

Робочу програму склав к.е.н., доц. Святослав ГЕРЧАКІВСЬКИЙ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів ім. С. І. Юрія, протокол № 1 від 26 серпня 2024 р.

Зав. кафедри Андрій КРИСОВАТИЙ

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності з фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, протокол № 1 від 30 серпня 2024 р.

Керівник групи забезпечення спеціальності Ольга КИРИЛЕНКО

Гарант ОП Наталія СПАСІВ

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Митна справа»**

1. Опис дисципліни «Митна справа»

Дисципліна «Митна справа»	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань – 07 Управління та адміністрування	Статус дисципліни обов'язкова Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та страхування	Рік підготовки: <i>Денна – третій</i> <i>Заочна – третій</i> Семестр: <i>Денна – п'ятий</i> <i>Заочна – восьмий</i>
Кількість змістових модулів – 2	Освітньо-професійна програма – Фінансовий менеджмент	Лекції: <i>Денна – 46 год</i> <i>Заочна – 8 год</i> Практичні заняття: <i>Денна – 30 год</i> <i>Заочна – 4 год</i>
Загальна кількість годин – 210	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота: <i>Денна – 119 год</i> <i>Заочна – 198 год</i> Тренінг: <i>Денна – 10 год</i> Індивідуальна робота: <i>Денна – 5 год</i>
Тижневих годин – 14 год., з них аудиторних – 5		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання дисципліни «Митна справа»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою викладання дисципліни «Митна справа» є формування теоретичних знань щодо сутності та особливостей реалізації митної справи, функціонування митних інституцій в державі, здійснення митної політики через митно-тарифні та нетарифні інструменти, використання сучасних інформаційних технологій при здійсненні митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів, набуття практичних навичок використовувати одержані знання для обґрунтування складних професійних рішень і вирішення проблем під час професійної діяльності в умовах невизначеності, ризиків та динамічних змін у митній сфері.

Предмет дисципліни – теоретичні та практичні аспекти функціонування митної справи в державі, формування і використання митних інституцій, формування і реалізації митної політики, здійснення митного регулювання, організації митного оформлення та

декларування товарів і транспортних засобів, здійснення митного контролю за дотриманням митного законодавства, протидія митним правопорушенням та контрабанді.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Митна справа» є:

- вивчити митну термінологію, зрозуміти соціально-економічну сутність митної справи, призначення та роль митних платежів як інструменту державного регулювання у сфері зовнішньоекономічної діяльності, вивчити особливості діяльності митної служби в державі;
- ознайомитися із засадами формування та реалізації митної політики, зрозуміти дію тарифних і нетарифних інструментів регулювання зовнішньоекономічної діяльності, форм, важелів, вивчити механізм реалізації митної політики; розуміти принципи, методи та інструменти митного регулювання;
- вивчити механізм та зрозуміти особливості функціонування митної системи держави, навчитися діагностувати її стан, виявляти проблеми функціонування, митні ризики та оцінювати їхній вплив; розвинути навички обґрунтування рішень щодо нейтралізації негативної дії митних ризиків та визначення тенденцій функціонування митної системи в контексті державного реформування;
- ознайомитися із нормативно-правовими та організаційними засадами функціонування митних органів, способами забезпечення прозорості їх діяльності, освоїти права та обов'язки працівників митних органів в Україні;
- набути вміння застосовувати сучасні технології митного оформлення та декларування товарів і транспортних засобів в рамках різних митних режимів;
- розвинути навички застосування сучасного інформаційного та програмного забезпечення для формування та аналізу основних митних документів, які використовуються у митній справі, ознайомитися із основними функціями його учасників, зокрема митних посередників і працівників митної служби;
- вивчити митне законодавство, засвоїти засади та розвинути навички здійснення митного контролю за дотриманням митного законодавства;
- зрозуміти соціально-економічну сутність та вивчити класифікацію митних платежів, навчитися аналізувати та калькулювати митні платежі при перетині митного кордону держави;
- розвинути вміння виявляти й аналізувати причини митних правопорушень, зрозуміти методи протидії девіантній поведінці в митній сфері;
- ознайомитися з функціональним призначенням, особливостями реалізації різних форм митного контролю, навчитися використовувати різні технічні та спеціальні засоби митного контролю в процесі ідентифікації місць приховування предметів контрабанди та порушень митних правил, розуміти особливості кінологічної діяльності митних органів в державі;
- розвинути навички пропонування обґрунтованих рішень щодо формування і використання форм митного контролю, використання теоретичних знань для розв'язання практичних завдань та змістовного інтерпретування отриманих результатів.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування);
- здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни «Митна справа» базується на знаннях, отриманих в результаті вивчення таких дисциплін як «Міжнародна економіка», «Фінанси», «Податкова система».

2.5. Програмні результати навчання:

- знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування;

- володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування);

- застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти;

- ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем;

- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

3. Програма навчальної дисципліни «Митна справа»

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи здійснення митної справи та реалізації митної політики в державі

Тема 1. Організація митної справи та митної політики в Україні

Предмет та завдання дисципліни «Митна справа».

Історичні аспекти розвитку митної справи в Україні. Митні збори в часи Запорізької Січі. Особливості розвитку митної справи у 18-20 ст. Розвиток митної справи за часів радянської доби.

Організація митної справи в незалежній Україні. Правові та організаційні засади організації митної справи в Україні. Органи державного регулювання в управлінні митною справою.

Митні органи у керівництві управлінням та здійсненні митної справи в Україні.

Митна політика: суть, призначення. Інструменти митної політики. Форми митної політики. Політика протекціонізму, її суть. Основні форми протекціонізму та класифікаційні ознаки. Політика вільної торгівлі, передумови та чинники проведення.

Світовий досвід проведення митної політики.

Тема 2. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Нетарифні обмеження, їх суть та призначення. Методи нетарифного регулювання ЗЕД. Адміністративні методи нетарифного регулювання.

Кількісні обмеження. Квотування: його суть та види. Автоматичне і неавтоматичне ліцензування. Приховані методи протекціонізму. Субсидування експорту. Експортне кредитування. Демпінг. Технічні бар'єри: стандарти, сертифікація якості, вимоги пакування та маркування, санітарно-гігієнічні вимоги, екологічні вимоги.

Зарубіжна практика використання нетарифних інструментів та міжнародні інституції, що здійснюють регулювання в цій сфері.

Тема 3. Тарифне регулювання зовнішньої торгівлі

Економічний зміст митного тарифу. Простий і складний митний тариф. Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД): основи побудови та структура. Класифікація і кодування товарів відповідно до УКТЗЕД. Визначення країни походження товарів.

Сутність та класифікація митних платежів.

Мито: його суть, класифікаційні ознаки. Адвалорне, специфічне та комбіноване мито. Ввізне, вивізне та транзитне мито. Особливі види мита: спеціальне, антидемпінгове та компенсаційне мито. Процедура застосування особливих видів мита. Порядок справляння мита в Україні.

Митна вартість товарів. Методи визначення митної вартості товарів та особливості їх застосування. Декларування митної вартості.

Особливості справляння акцизного податку та податку на додану вартість щодо предметів, які переміщуються через митний кордон України.

Плата за виконання митних формальностей поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, відшкодування витрат митних органів на зберігання товарів, транспортних засобів на складах митних органів відшкодування витрат у справах про порушення митних правил.

Правила Інкотермс-2020 та їх вплив на формування митної вартості товарів.

Змістовий модуль 2. Митне оформлення та митний контроль за переміщенням товарів та транспортних засобів через митний кордон України.

Тема 4. Митні режими та особливості переміщення товарів та інших предметів через митний кордон України

Переміщення через митний кордон України: види та умови.

Митний режим та його суть. Митні режими в Україні та їх види: імпорт (випуск для вільного обігу); реімпорт; експорт (остаточне вивезення); реекспорт; транзит; тимчасове ввезення; тимчасове вивезення; митний склад; вільна митна зона; безмитна торгівля; переробка на митній території; переробка за межами митної території; знищення або руйнування; відмова на користь держави.

Особливості нарахування та сплати митних платежів в рамках різних митних режимів. Митні режими, які передбачають звільнення від сплати митних платежів та інші митні преференції.

Тема 5. Митний контроль: його організація та форми

Сутність та особливості проведення митного контролю.

Порядок здійснення митного контролю при перетині митного кордону.

Форми митного контролю, їх поняття та порядок застосування. Перевірка документів та відомостей. Митний огляд (огляд та переогляд товарів, транспортних засобів комерційного призначення, огляд та переогляд ручної поклажі та багажу, особистий огляд громадян). Облік товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України. Усне опитування громадян та посадових осіб підприємств. Огляд територій та приміщень складів тимчасового зберігання, митних складів, вільних митних зон, магазинів безмитної торгівлі та інших місць, де знаходяться товари, транспортні засоби комерційного призначення, що підлягають митному контролю, чи провадиться діяльність, контроль за якою покладено на митні органи. Перевірка обліку товарів, що переміщуються через митний кордон України та/або перебувають під митним контролем.

Проведення документальних перевірок дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи, у тому числі своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів. Направлення запитів до інших державних органів, установ та організацій, уповноважених органів іноземних держав для встановлення автентичності документів, поданих митному органу.

Основи переміщення товарів під митним контролем та гарантійні заходи.
Організація пунктів пропуску через митний кордон та зони митного контролю.
Технічні та спеціальні засоби митного контролю.
Кінологічне забезпечення митної справи в Україні.

Тема 6. Митне оформлення і декларування товарів

Сутність, значення та мета митного оформлення товарів. Основні напрямки митного оформлення.

Порядок визначення місця і часу здійснення митного оформлення. Особливості митного оформлення при переміщенні товарів та інших вантажів через митний кордон.

Спрощений порядок митного оформлення деяких видів товарів. Спрощення процедури митного оформлення на основі використання інформаційних митних технологій.

Декларанти, їх права та обов'язки.

Процедура декларування товарів як структурний елемент системи митного оформлення. Декларування товарів: суть, необхідність, призначення.

Митні документи та специфіка їх оформлення.

Декларації, їх види. Митна декларація (МД) як основний документ при здійсненні митного оформлення вантажів. Особливості здійснення митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів із використання МД.

Особливості застосування програмних продуктів в процесі здійснення митного оформлення та декларування.

Тема 7. Порушення митних правил та контрабанда товарів

Незаконне переміщення товарів через митний кордон України та боротьба з ним. Поняття контрабанди як виду кримінального правопорушення. Відповідальність за вчинення контрабанди. Протидія митних органів контрабанді.

Порушення митних правил (ПМП) як вид адміністративного правопорушення. Характеристика видів ПМП. Відповідальність за порушення митних правил: штраф, попередження, конфіскація.

Митні злочини. Ухилення від сплати митних платежів. Завищення (заниження) митної вартості товарів. Незаконне використання пільг при сплаті митних платежів. Невірне вказання коду УКТ ЗЕД для товарів, що мають схожі споживчі характеристики.

Особливості протидії девіантній поведінці суб'єктів митних правовідносин в Україні та світі.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Митна справа»

денна форма навчання

Тема	Кількість годин					Контрольні заходи
	Лекції	Практичні заняття	СРС	ІРС	Тренінг	
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні основи здійснення митної справи та реалізації митної політики в державі</i>						
Тема 1. Організація митної справи та митної політики в Україні	7	4	17		5	Поточне опитування
Тема 2. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	7	4	17			
Тема 3. Тарифне регулювання зовнішньої торгівлі	7	4	17	2		
<i>Змістовий модуль 2. Митне оформлення та митний контроль за переміщенням товарів та транспортних засобів через митний кордон України.</i>						
Тема 4. Митні режими та особливості переміщення товарів та інших предметів через митний кордон України	7	4	17		5	Поточне опитування
Тема 5. Митний контроль: його організація та форми	6	4	17			
Тема 6. Митне оформлення і декларування товарів	6	6	17	3		
Тема 7. Порушення митних правил та контрабанда товарів	6	4	17			
Всього 210 год	46	30	119	5	10	

Тема	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	СРС
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи здійснення митної справи та реалізації митної політики в державі			
Тема 1. Організація митної справи та митної політики в Україні	1	2	30
Тема 2. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	1		30
Тема 3. Тарифне регулювання зовнішньої торгівлі	2	2	30
Змістовий модуль 2. Митне оформлення та митний контроль за переміщенням товарів та транспортних засобів через митний кордон України.			
Тема 4. Митні режими та особливості переміщення товарів та інших предметів через митний кордон України	1		30
Тема 5. Митний контроль: його організація та форми	1		30
Тема 6. Митне оформлення і декларування товарів	1		30
Тема 7. Порушення митних правил та контрабанда товарів	1		18
Всього 210 год	8	4	198

5. Тематика практичних занять з дисципліни «Митна справа»

Денна форма

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи здійснення митної справи та реалізації митної політики в державі

Практичне заняття №1

Тема: Організація митної справи та митної політики в Україні

Мета: ознайомлення із предметом та завданням дисципліни «Митна справа»; дослідити історичні аспекти розвитку митної справи; охарактеризувати суть, організаційно-правову основу та форми митної політики, формування здатності до діагностики стану митної системи України.

Питання для обговорення:

1. Предмет та завдання дисципліни «Митна справа».
2. Історичні аспекти розвитку митної справи в Україні.
3. Організація митної справи в Україні.
4. Митна політика: суть та призначення.
5. Підходи до поняття митної політики.
6. Організаційно-правова основа реалізації митної політики.
7. Митна політика як складова зовнішньоекономічної політики.
8. Форми митної політики.

Практичне заняття №2

Тема: Організація митної справи та митної політики в Україні

Мета: охарактеризувати структуру, визначити функції та основні завдання органів державного регулювання митної справи, сформувати знання механізму функціонування державних фінансів, у т.ч. митної системи держави, митної служби.

Питання для обговорення:

1. Органи загального управління митною справою в державі.
2. Державна митна служба України у реалізації державної митної справи.
3. Завдання митних органів при здійсненні митної справи.
4. Структура державних митних органів.
5. Права та обов'язки працівників митних органів України.

Практичне заняття №3

Тема: Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Мета: закріплення знань про нетарифні обмеження ЗЕД, розкрити суть основних методів нетарифного регулювання, застосування набутих теоретичних знань для розв'язання практичних завдань щодо використання нетарифних інструментів регулювання ЗЕД.

Питання для обговорення:

1. Нетарифні обмеження, їх суть і призначення.
2. Кількісні обмеження експорту та імпорту (ліцензування та квотування).
3. Заборони експорту та імпорту як інструменти силового торговельно-політичного впливу (торговельне ембарго, економічна блокада, економічний бойкот).
4. Експортні субсидії: умови використання та захисту національних виробників.
5. Міжнародні інституції в сфері регулювання нетарифних обмежень.

Практичне заняття №4

Тема: Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Мета: вивчення методів нетарифного регулювання ЗЕД; дослідити світову практику використання нетарифних інструментів регулювання ЗЕД, навчитись володіти методичним інструментарієм діагностики стану системи регулювання ЗЕД.

1. Приховані методи протекціонізму (технічні бар'єри, внутрішні податки та збори).
2. Торгово-політичні методи розширення експорту товарів (кредити, страхування експорту).
3. Заходи контролю за цінами.
4. Нетарифні аспекти захисту національного товаровиробника.
5. Митні аспекти торговельних воєн.

Практичне заняття №5

Тема: Тарифне регулювання зовнішньої торгівлі

Мета: вивчити суть мита, дослідити його функції та класифікацію; визначити види й структуру митних тарифів; ознайомитися з Українською класифікацією товарів ЗЕД та порядком визначення митної вартості, формування здатності застосовувати знання у практичних ситуаціях щодо калькулювання митних платежів.

1. Мито, його функції та класифікація. Митний тариф України.
2. Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності.
3. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД): основи побудови та структура.
4. Визначення країни походження товарів.
5. Митна вартість товарів та методи її визначення для товарів, які імпортуються в Україну.
6. Декларування митної вартості товарів.
7. Правила Інкотермс-2020 та їх вплив на розрахунок митної вартості товарів.

Практичне заняття №6

Тема: Тарифне регулювання зовнішньої торгівлі

Мета: вивчення сутності та класифікації митних платежів; оволодіти навиками нарахування та сплати мита, акцизного податку, ПДВ та інших митних платежів при переміщенні товарів через митну територію України, формування здатності застосовувати знання у практичних ситуаціях щодо калькулювання митних платежів.

1. Сутність та класифікація митних платежів. Порядок нарахування і сплати мита.
2. Оподаткування акцизним податком товарів, що переміщуються через митний кордон України.
3. Порядок нарахування і сплати ПДВ при переміщенні товарів через митну територію України.
4. Плати, які справляються митними органами.
5. Митні преференції та їх застосування в Україні.
6. Фіскальна роль митних платежів при формуванні доходів Державного бюджету України.

Змістовий модуль 2. Митне оформлення та митний контроль за переміщенням товарів та транспортних засобів через митний кордон України.

Практичне заняття №7

Тема: Митні режими та особливості переміщення товарів та інших предметів через митний кордон України

Мета: визначити характерні ознаки різновидів митного режиму та умови поміщення товарів під відповідні митні режими, навчити застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань щодо переміщення товарів та транспортних засобів через митний кордон держави.

1. Умови поміщення товарів під відповідні митні режими та зобов'язання осіб, на які покладається обов'язок щодо дотримання вимог митного режиму:
  - 1) імпорт (випуск для вільного обігу);
  - 2) реімпорт;
  - 3) експорт (остаточне вивезення);
  - 4) реекспорт;
  - 5) транзит;
  - 6) тимчасове ввезення;
  - 7) тимчасове вивезення;
  - 8) митний склад;
  - 9) вільна митна зона;
  - 10) безмитна торгівля;
  - 11) переробка на митній території;
  - 12) переробка за межами митної території;
  - 13) знищення або руйнування;
  - 14) відмова на користь держави
2. Особливості нарахування митних платежів в рамках різних митних режимів.

Практичне заняття №8

Тема: Митні режими та особливості переміщення товарів та інших предметів через митний кордон України

Мета: дослідити порядок переміщення товарів через митний кордон України; охарактеризувати поняття митного режиму та його видів, навчити застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань використання митних режимів.

1. Переміщення через митний кордон України та його види.
2. Місця та умови переміщення товарів різними видами транспорту.
3. Поняття митного режиму в правовому полі України та їх види.
4. Митний статус товарів.

Практичне заняття №9

Тема: Митний контроль: його організація та форми

Мета: розкрити сутність поняття митного контролю; охарактеризувати форми митного контролю; визначити організаційні основи попереднього документального контролю, навчити застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань здійснення форм митного контролю.

1. Митний контроль, суть та завдання.
2. Форми митного контролю та їх характеристика.
3. Об'єкти митного контролю та їх характеристика.
4. Попередній документальний контроль.
5. Особливості визначення ефективності митного контролю в Україні та світі.

Практичне заняття №10

Тема: Митний контроль: його організація та форми

Мета: дослідити особливості організації митного контролю на пунктах пропуску через митний кордон держави; розкрити суть поняття зони митного контролю; вивчити технологічні схеми здійснення та організації митного контролю, формування здатності щодо застосування сучасного інформаційного та програмного забезпечення для отримання та обробки даних у сфері митного контролю.

1. Особливості організації пунктів пропуску через митний кордон держави.
2. Зони митного контролю.
3. Технологічні схеми здійснення та організації митного контролю.
4. Технічні та спеціальні засоби митного контролю.
5. Кінологічне забезпечення митного контролю в Україні.

Практичне заняття №11

Тема: Митне оформлення і декларування товарів

Мета: обґрунтувати правові підстави здійснення митного оформлення товарів; розкрити його суть; визначити порядок та строки митного оформлення, навчити застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти при здійсненні митного оформлення товарів і транспортних засобів.

1. Об'єктивна необхідність здійснення процедури митного оформлення товарів та інших вантажів.
2. Митне оформлення, його суть та умови здійснення.
3. Початок та строки митного оформлення.
4. Митні посередники та їх роль при здійсненні митного оформлення.
5. Програмне забезпечення, що використовується в процесі митного оформлення товарів і транспортних засобів.

Практичне заняття №12-13

Тема: Митне оформлення і декларування товарів

Мета: дослідити суть та необхідність декларування товарів; вивчити види декларацій та документи, необхідні для митного оформлення, а також охарактеризувати порядок та строки митного декларування; визначити права та обов'язки декларантів, формування здатності щодо застосування сучасного інформаційного та програмного забезпечення для отримання та обробки даних у сфері митного оформлення.

1. Декларування товарів: суть, необхідність, призначення.
2. Декларації, їх види.
3. Митна декларація: види, строки подачі, прийняття до розгляду.
4. Документи, необхідні для митного оформлення з використанням МД.
5. Митне оформлення товарів із застосуванням МД.
6. Порядок оформлення та використання МД.
7. Декларанти, їх права, функції, обов'язки.

Практичне заняття №14

Тема: Порушення митних правил та контрабанда товарів

Мета: визначити поняття контрабанди та розглянути заходи протидії митних органів в процесі боротьби з незаконним переміщенням товарів через митний кордон України, навчити ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних щодо ПМП, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію в процесі запобігання митним правопорушенням.

1. Незаконне переміщення товарів через митний кордон України та боротьба з ним.
2. Поняття контрабанди як виду кримінального правопорушення.
3. Особливості притягнення до відповідальності за здійснення контрабанди.
4. Протидія митних органів контрабандним переміщенням в Україні та світі.

Практичне заняття №15

Тема: Порушення митних правил та контрабанда товарів

Мета: розглянути різновиди митних правопорушень та визначити відповідальність за порушення митних правил, опанувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних в процесі притягнення до відповідальності за ПМП, збирати та аналізувати необхідну доказову інформацію щодо протидії митним девіаціям.

1. Девіантна поведінка суб'єктів ЗЕД.
2. Митні делікти, їх різновиди.
3. Порушення митних правил як вид адміністративного правопорушення.
4. Відповідальність за порушення митних правил та практика притягнення до відповідальності за вчинення ПМП.
5. Зарубіжна практика протидії девіантній поведінці в митній сфері.

Заочна форма

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи здійснення митної справи та реалізації митної політики в державі

Практичне заняття №1

Тема: Організація митної справи та митної політики в Україні

Мета: ознайомлення із предметом та завданням дисципліни «Митна справа»; дослідити історичні аспекти розвитку митної справи; охарактеризувати суть, організаційно-правову основу та форми митної політики.

Питання для обговорення:

1. Предмет та завдання дисципліни «Митна справа».
2. Історичні аспекти розвитку митної справи в Україні.
3. Організація митної справи в Україні.
4. Митна політика: суть та призначення.
5. Підходи до поняття митної політики.
6. Організаційно-правова основа реалізації митної політики.
7. Митна політика як складова зовнішньоекономічної політики.
8. Форми митної політики.

Практичне заняття №2

Тема: Тарифне регулювання зовнішньої торгівлі

Мета: вивчення сутності та класифікації митних платежів; оволодіти навиками нарахування та сплати мита, акцизного податку, ПДВ та інших митних платежів при переміщенні товарів через митну територію України.

1. Сутність та класифікація митних платежів. Порядок нарахування і сплати мита.
2. Оподаткування акцизним податком товарів, що переміщуються через митний кордон

- України.
3. Порядок нарахування і сплати ПДВ при переміщенні товарів через митну територію України.
  4. Плати, які справляються митними органами.
  5. Митні преференції та їх застосування в Україні.
  6. Фіскальна роль митних платежів при формуванні доходів Державного бюджету України.

6. Тренінг

Метою проведення тренінгу є створення неформального, невимушеного спілкування, яке відкриває перед групою студентів варіанти розвитку та розв'язання проблеми з питань митної справи, застосування форм і методів контролю за переміщуваними товарами через митний кордон України, а також проблем декларування товарів, які виникають у практичній діяльності суб'єктів ЗЕД і митниць ДМС України.

Порядок проведення тренінгу:

1. Вступна частина проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.
2. Організаційна частина полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів.
3. Практична частина реалізується шляхом виконання завдань у групах студентів у кількості 3-5 осіб з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.
4. Підбивання підсумків. Обговорюються результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

Тематика тренінгу включає 2 етапи: 1) теоретична частина (обґрунтування окремих теоретико-організаційних аспектів сфери митного адміністрування та його висвітлення з 2 основних питань по 2 блоках переліку визначеному нижче); 2) практична частина - розв'язування комплексної задачі з визначення митних платежів та заповнення граф МД і ДМВ за допомогою пакетів прикладного забезпечення МД Офіс або QD PRO. Студент вибирає питання з Блоку 1 та Блоку 2 відповідно до порядкового номера в журналі. Після висвітлення теоретичних питань студент подає детальний та розв'язок задачі із заповненою МД і ДМВ.

Блок 1

1. Митна справа в контексті інтеграції України в глобальну економіку.
2. Завдання митних органів в умовах нових інституційних змін.
3. Управління ризиками у митній сфері.
4. Завдання, що покладаються на державні інституції в сфері митного контролю.
5. Місце і роль митної справи в системі національної безпеки держави.
6. Зміст та сучасні реалії державної зовнішньоекономічної політики.
7. Сутність, переваги та недоліки політики протекціонізму. Форми протекціонізму.
8. Сутність, переваги та недоліки політики вільної торгівлі.
9. Підстави для введення митних тарифів.
10. Класифікація нетарифних методів державного регулювання міжнародної торгівлі.
11. Зміст і види прихованих методів торгової політики.
12. Антидемпінгове мито: економічний зміст, завдання та особливості застосування в Україні.
13. Компенсаційне мито: економічний зміст, завдання та особливості застосування в Україні.
14. Спеціальне мито: економічний зміст, завдання та особливості застосування в Україні.
15. Державна митна служба та її місце в системі виконавчих органів влади.
16. Аналіз справляння митних платежів в Україні.
17. Зарубіжний досвід функціонування митних інституцій.
18. Сутність та класифікація митних платежів в Україні.
19. Порядок нарахування, сплати мита в Україні та його фіскальна ефективність.

20. Порядок нарахування і сплати ПДВ при переміщенні товарів (інших предметів) через митний кордон України та його фіскальна ефективність.
21. Загальна характеристика видів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
22. Квотування та ліцензування в системі методів нетарифного регулювання.
23. Антидемпінгові заходи та субсидування експорту.
24. Становлення управлінсько-організаційної структури митних органів в Україні.
25. Сучасна система державних органів в митній сфері.
26. Роль та значення країни походження товарів при здійсненні зовнішньоекономічних операцій.
27. Ознаки повністю виготовлених та критерій достатньої переробки товарів.
28. Економічний зміст митної вартості товарів та його еволюція.
29. Нормативно-правове забезпечення митної вартості товарів.
30. Контроль правильності визначення митної вартості товарів.
31. Митна політика Європейського Союзу.
32. Основи митної справи в Грузії.
33. Митна справа США.

Блок 2

1. Ввезення та вивезення валюти України фізичними особами.
2. Ввезення та вивезення валюти України юридичними особами.
3. Переміщення іноземної валюти, чеків, банківських металів через митний кордон України.
4. Вивезення та увезення іноземної валюти в Україну юридичними особами на транспортних засобах.
5. Порядок ввезення в Україну, митного оформлення та оподаткування особистих речей, що ввозяться громадянами.
6. Засоби та способи переміщення товарів (інших предметів) через митний кордон України.
7. Митні процедури на морському та річковому транспорті.
8. Митні процедури на авіатранспорті.
9. Митні процедури на залізничному транспорті.
10. Митні процедури на автомобільному транспорті.
11. Митні процедури на трубопровідному транспорті та лініях електропередачі.
12. Переміщення товарів через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях.
13. Особливості екологічного, санітарно-гігієнічного та гемологічного контролю на митному кордоні України.
14. Митне оформлення гуманітарної допомоги.
15. Контроль за експортом брухту і відходів чорних та кольорових металів.
16. Поняття, зміст і форми правоохоронної діяльності митних органів.
17. Контрабанда та боротьба з нею митних органів.
18. Особливі, контрольні поставки через митний кордон контрабандних наркотичних засобів та інших подібних речовин.
19. Поняття та загальна характеристика порушення митних правил.
20. Порядок і терміни оскарження у справах про порушення митних правил.
21. Системи класифікації і кодування товарів: суть та методи.
22. Основи декларування товарів і транспортних засобів.
23. Спеціальні спрощення митних процедур при переміщенні товарів і транспортних засобів через митний кордон.
24. Спосіб забезпечення сплати митних платежів із застосуванням книжки МДП.
25. Особливості застосуванням книжки (карнету) А.Т.А.
26. Митні експертизи.
27. Застосування системи управління ризиками у митному контролі.
28. Митно-брокерська діяльність та особливості її регулювання в Україні.

29. Відкриття та експлуатація магазину безмитної торгівлі.
30. Система митної статистики.
31. Організаційно-правові основи електронного документообігу та використання електронних документів.
32. Автоматизована система митного оформлення «Інспектор–2006».
33. Автоматизована система аналізу та управління ризиками.

Типова задача

В Україну із Польщі поставляється товар – полотно трикотажне з бавовни за умовами поставки EXW Poznan. Розмір партії становить – 10123 кг, ціна за 1 кг вантажу 4,03 EUR, яка зазначена в інвойсі. Загальна вартість партії товару зазначено в товаросупровідній документації. Додатково суб'єктом ЗЕД понесено 50,00 EUR витрат на навантаження товару, 175 EUR витрат на страхування, 190 EUR витрат в країні експорту. Вартість транспортування до митниці призначення 550,00 EUR, по території України – 8500 грн. Вантаж перетнув митний кордон України 06.11.2019 року. Митне оформлення здійснене посадовою особою митниці в позаробочий нічний час протягом 4 годин. Курс EUR на момент подання ВМД становив 33,3 UAH = 1 EUR.

Ставка мита – 15 %, але не менш як 2,5 EUR за 1 кг.

1. Визначити митну вартість товару.
2. Визначити плату за митне оформлення товарів і транспортних засобів
3. Нарахувати ввізне мито.
4. Визначити вид мита.
5. Нарахувати податок на додану вартість.
6. Здійснити нарахування в графі 47 ВМД.

Вид платежу	Основа нарахування	Ставка	Сума	СП
				01
				01

7. Заповнити декларацію митної вартості.
8. Визначити загальну суму податків та зборів.
9. Оцінити умову поставки.

Усна презентація та обговорення.

– презентація результатів (презентуйте основні аспекти дослідження теоретичного блоку, представлення електронних митних декларації, обґрунтуйте вибір митного режиму та процедуру оформлення;

– обговорення – обговоріть можливі помилки при складанні декларації та запропонуйте шляхи оптимізації процесу оформлення митних документів.

Критерії оцінювання:

- обґрунтованість дослідження питань теоретичного блоку (30 балів);
- правильність та коректність розв'язку практичної задачі(30 балів);
- якість заповнення митних декларацій (20 балів);
- усна презентація та обговорення (20 балів).

Ці завдання допоможуть набути практичних навичок у сфері митного адміністрування, розвинути вміння працювати з митною документацією та підготують студентів до реальних умов роботи в митних органах.

7. Самостійна робота

Для успішного вивчення і засвоєння дисципліни «Митна справа» студенти повинні володіти значним обсягом інформації, частину якої вони отримують і опрацьовують шляхом самостійної роботи. Самостійна робота полягає в опрацюванні положень митного законодавства та навчальної і наукової фахової літератури.

№ теми	Тематика	К-сть годин	
		Денна форма	Заочна форма

Тема 1.	<p>Дослідити особливості справляння митних зборів в Запорізькій Січі.</p> <p>Схематично відобразити особливості розвитку митної справи у 18-20 ст.</p> <p>Презентаційно представити розвиток митної справи в УРСР.</p> <p>Розкрити спільні та відмінні риси митної політики Європейського Союзу та України.</p> <p>Презентація на тему: «Світовий досвід проведення митної політики».</p> <p>Проаналізувати з використанням схем діяльність міжнародних організацій в регулюванні митної справи (СОТ, ГАТТ, ВМО).</p>	17	30
Тема 2.	<p>Охарактеризувати особливості ліцензування та квотування в регулюванні експортно-імпортних операцій.</p> <p>Представити схематично державні стандарти та вимоги до товарів, які переміщуються через митний кордон України.</p> <p>Дослідити сучасні особливості експортного контролю в системі нетарифних обмежень.</p>	17	30
Тема 3.	<p>Дослідити еволюційні особливості розвитку товарної номенклатури.</p> <p>Презентаційне представлення на тему: «Гармонізована система опису і кодування товарів».</p> <p>Проаналізувати предмети, заборонені до/через ввезення/вивезення/транзиту митну територію України.</p> <p>Охарактеризувати схематично макроекономічні ефекти від введення імпортного мита державою. Дослідити макроекономічні ефекти від введення експортного мита державою.</p> <p>Представити схематично роль умов поставок ІНКОТЕРМС при визначенні митної вартості товарів.</p>	17	30
Тема 4.	<p>Дослідити особливості переміщення через митний кордон України дипломатичної пошти та консульської валізи.</p> <p>Охарактеризувати особливості переміщення валюти через митний кордон України.</p> <p>Представити схематично особливості переміщення тварин через митний кордон України.</p> <p>Дослідити ветеринарний сертифікат та міжнародний кінологічний сертифікат.</p> <p>Есе на тематику: «Порядок переміщення товарів залізничним транспортом», «Порядок переміщення товарів повітряним транспортом», «Порядок переміщення товарів водним транспортом», «Переміщення через митний кордон України товарів, що містять об'єкти інтелектуальної власності».</p>	17	30
Тема 5.	<p>Вивчити нормативно-правове забезпечення діяльності митних органів при здійсненні контролю.</p> <p>Схематично представити сутність митного контролю автотранспортних перевезень.</p> <p>Дослідити особливості застосування митних пільг і преференцій.</p>	17	30

Тема 6.	Вивчити особливості спрощеного порядку митного оформлення товарів для фізичних осіб. Дослідити особливості переміщення транспортних засобів через митний кордон України. Вивчити особливості діяльності митних брокерів, їх права, функції, обов'язки. Презентація «Міжнародні уніфіковані правила декларування вантажів».	17	30
Тема 7.	Систематизувати поняття девіантної поведінки та митних злочинів. Дослідити особливості ухилення від сплати митних платежів. Вивчити особливості адміністративно-правової діяльності митних органів. Дослідити сутність митних правопорушень та їх значення в забезпеченні митної безпеки України.	17	18
Всього:		119	198

8. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні та індивідуальні заняття, консультації, самостійна робота, робота у групах, метод опитування, тестування, кейс-метод, ділові ігри, реферування, есе, підготовка і презентація проектів.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання.

У процесі вивчення дисципліни «Митна справа» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування, тестування;
- презентації результатів виконаних завдань;
- оцінювання результатів модульної контрольної роботи;
- оцінювання результатів самостійної роботи студентів;
- наукова дискусія;
- інші види індивідуальних і групових завдань;
- екзамен.

10. Політика оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Митна справа» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування, тестування; презентації результатів виконаних завдань; оцінювання результатів модульної контрольної роботи; оцінювання результатів самостійної роботи студентів; наукова дискусія; інші види індивідуальних і групових завдань; екзамен.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання усіх видів завдань студентами і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів проводиться в установленому порядку.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу студент може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

11. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Митна справа» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової

залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль	Поточне оцінювання	Модульний контроль	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Оцінка визначається як середнє арифметичне за поточне оцінювання по темах – тах 4 оцінки	Усний колоквиум: 5 запитань по 20 балів за кожне	Оцінка визначається як середнє арифметичне за поточне оцінювання по темах – тах 5 оцінок	2 теоретичних питання по 25 балів за кожне, задача – 50 балів	Оцінка визначається як середнє арифметичне за виконання завдань під час тренінгу	Оцінка за виконання завдання для самостійної роботи	5 теоретичних питань – 50 балів; комплексна задача – 50 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	1–7
2.	Проекційний екран	1–7
3.	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Google Chrome, Firefox)	1–7
4.	Наявність доступу до мережі Інтернет	1–7
5.	Персональні комп'ютери	1–7
6.	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1–7
7.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1–7
8.	Програмне забезпечення: ОС Windows	1–7
9.	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; PowerPoint і т. і.)	1–7
10.	Google Forms, Google Sheets	1–7
11.	Пакети прикладних програм QD PRO, MD OFFICE	6

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Валігура В.А., Герчаківський С.Д. Актуалітети гармонізації акцизного оподаткування енергопродуктів в ЄС та Україні. *Світ фінансів*. 2022. №3.
2. Герчаківський С.Д. Антикризове податково-митне регулювання в контексті протидії поширенню COVID-19 в Україні. *Збірник наукових праць «Економічний аналіз»*. 2022. №3.
3. Герчаківський С. Митна справа : навч. посібник. Тернопіль. 2020. 316 с.
4. Герчаківський С.Д., Герчаківська О.Я. Фіскально-правовий моніторинг судового розгляду справ про митні правопорушення. *Актуальні проблеми правознавства*. 2020. № 3.

C.34-44.

5. Гребельник О. П. Митна справа : підручник / О. П. Гребельник. 5-те вид., оновл. та доповн. К. : ЦУЛ, 2019. 472 с.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення № 8073-X (з наступними змінами та доповненнями). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
7. Легостаєва О. О. Податкова система : навч. посіб. / О. О. Легостаєва, Н. О. Гнип. 2-ге вид. Львів : Новий Світ, 2019. 228 с.
8. Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур: Міжнародний документ від 18.05.1973, редакція на 26 червня 1999 року. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_643
9. Міжнародна конвенція про узгодження умов проведення контролю вантажів на кордонах від 21.11.1982 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_267
10. Митний кодекс України : чинне законодавство зі змінами та доповн. станом на 1 верес. 2021 р. К. : ЦУЛ, 2021. 289 с.
11. Методичні рекомендації для виконання комплексного практичного індивідуального завдання з дисципліни «Митна справа» для студентів денної та заочної форм навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / уклад. С.Д. Герчаківський, В.Й. Титор. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 54 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/46337>
12. Навчально-методичні матеріали для вивчення навчальної дисципліни «Митна справа» для студентів денної та заочної форм навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / уклад. С.Д. Герчаківський. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 39 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/46338>
13. Наказ ДФС України від 09.06.15 № 401 «Про затвердження Пояснень до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності». URL: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitne-zakonodavstvo/nakazi/63754.html>
14. Наказ ДФС України від 16.12.2013 №804 «Про затвердження Порядку справляння плати за виконання митних формальностей органами доходів і зборів поза місцем розташування цих органів або поза робочим часом, установленим для них». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0011-14>
15. Наказ ДФС України від 15.06.2012 №731 «Про затвердження Порядку відшкодування витрат за зберігання товарів та транспортних засобів на складах митних органів, Порядку обчислення сум витрат у справах про порушення митних правил та їх відшкодування та Розмірів відшкодувань за зберігання на складах митних органів товарів і транспортних засобів». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1140-12>
16. Наказ ДФС від 22.05.2012 № 581 «Про затвердження Порядку справляння митних платежів при ввезенні на митну територію України товарів громадянами». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0916-12>
17. Наказ ДФС від 24.05.2012 № 599 «Про затвердження Форми декларації митної вартості та Правил її заповнення». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0984-12>
18. Податкове та митне право України : метод. вказівки / уклад. О. І. Олійничук. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 38 с.
19. Практикум з навчальної дисципліни «Митна справа» для студентів денної та заочної форм навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / уклад. С.Д. Герчаківський. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 39 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/46339>
20. Сидорович О.Ю., Герчаківський С.Д. Інформаційне забезпечення митної справи України в контексті цифрової стратегії розвитку суспільства. *Світ фінансів*. 2021. № 1. С. 210-226.
21. Сучасні виклики забезпечення митної безпеки в Україні : монографія / А. І. Крисоватий, Є. П. Бондаренко, В. А. Валігура [та ін.] ; за ред. А. І. Крисоватого. Тернопіль : Університетська думка, 2020. 414 с.
22. Фіскальне регулювання зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / С. Д. Герчаківський, В. В. Сідляр. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2020. 280 с.
23. Федотов О. П., Назарко А. А. Функціонування територіальних органів Державної митної

служби України під час правового режиму воєнного стану. *Нове українське право*. 2023. №1. С. 144–151.

24. Customs Security Programme (CSP)/ Customs and Security – Taxation and Customs Union – European Union. URL: http://fiata.com/uploads/media/Customs_and_Security_-_Taxation_and_Customs_Union_-_European_Union_06.pdf.

25. Customs blueprints: path ways to better Customs
URL: https://ec.europa.eu/toation_customs/eu-1rammg/customs-blueprints-pathways-better-customsen

26. Digitalization to improve tax compliance: evidence from VAT e-Invoicing in Peru / M. Bellon, J. Dabla-Norris, S. Khalid. IMF Working Paper. WP/19/31. 36 p.

27. EU Customs strategy : Taxation and customs union / European Commission. URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/general-information-customs/eu-customs-strategy_en.

28. EU: New customs pre-arrival security and safety regime in March 2021 URL: <https://home.kpmg/us/en/home/insights/2020/05/tnf-eu-new-customs-pre-arrival-security-and-safety-regime-in-march-2021.html>

29. Import and export permits. URL: <https://www.arpana.gov.au/regulation-and-licensing/licensing/import-export-permits>.

30. Security challenges and responses : Japan Customs experience WCO Security Conference 11-12 December 2019, Brussels, Belgium Japan Customs URL : https://na.eventscloud.com/file_uploads/1066be25a8b116a48215c5a84443da54_3.4MrTakahiroAraaki_EN.pdf

31. Customs blueprints: path ways to better Customs. URL: https://ec.europa.eu/toation_customs/eu-1rammg/customs-blueprints-pathways-better-customsen

32. Defence Export Controls. (n.d.). URL: <http://www.defence.gov.au/ExportControls/>

33. Diamond P., Mirrlees J. Optimal taxation and public production II: tax rules. Public Finance. Worth Series in Outstanding Contributions. Ed. By A. Auerbach. New York : Worth Publisher, 1999. P. 81–126.

34. Digitalization to improve tax compliance: evidence from VAT e-Invoicing in Peru / M. Bellon, J. Dabla-Norris, S. Khalid. IMF Working Paper. WP/19/31. 36 p.

35. EU Customs strategy : Taxation and customs union / European Commission. URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/general-information-customs/eu-customs-strategy_en.

36. EU: New customs pre-arrival security and safety regime in March 2021 <https://home.kpmg/us/en/home/insights/2020/05/tnf-eu-new-customs-pre-arrival-security-and-safety-regime-in-march-2021.html>

37. Export Control. (n.d.). URL: https://www.bafa.de/EN/Foreign_Trade/Export_Control/export_control_node.html .

38. Import and export permits. (n.d.). URL: <https://www.arpana.gov.au/regulation-and-licensing/licensing/import-export-permits>

39. Japan supports WCO projects on sustainability and border security 19 February 2020 URL: <http://www.wcoomd.org/en/media/newsroom/2020/february/japan-supports-wco-projects-on-sustainability-and-border-security.aspx>

40. Fuchsa E., Novikov V., Novikov S. Improvements in Post-Release Customs Control of Goods Moved by Different Modes of Transport. *Transportation Research Procedia*. 2022. № 61. P. 200–205.